

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

száma
1276

Erkeztető és kiadó-
nyvatál és nyomda
Károlyváros, Str. Baron
L. Pop. — Brassó-utca 18.
Uj Kelet telefonjai
Erkeztető és kiadó-nyvatál 877
Kiadónyvatál 844
Nyomda 876
Helyi osztály 495
Z. N. Sz. 826

A szerkesztők kizárólag a
szerkesztőségnek elmen-
tek — Kéziratokat nem
vissza és nem őríz-
hetünk meg

V. evelőlegem, 146 szám

Csaj (Kolozsvár) 5682. Thamus 12

1922.

Zombat

UJ KELET

ESTI-POLITIKAI-NAPILAP

1071
2211

Lejár
Hermann Goldschmidt ur
I. Wolfzelle 11

Wien

vegyedévre 120 lei
Egy hónapra 40 lei
Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában

Jogunk az országhoz

Amikor az angol felsőház anti-
zionista határozatának első híre meg-
érkezett, érthető megdöbbenés fogta
el mindazokat, akiknek a palesztinai
zsidó nemzeti otthon ügye a szívük-
höz kötött. Az egész zsidóságot. Ol-
vastuk az angol politikusok és újsá-
gok megnyugtató kijelentéseit, hogy
a felsőház határozatának semmi kö-
telező politikai következménye ninc-
senek. Vigasztaló biztatásoknak
érztük, de nem tudtuk hinni benne-
nk. Az európai parlamenti viszony-
okhoz szokott politikai értékelés
másképp látta a történeteket. Meg-
szoktuk azt, hogy szokban az orszá-
gokban, ahol a parlamenti élet két-
kamarás rendszeren alapul, a felső-
háznak nagyjából szoros jogai van-
nak az alsóházzal és egyik sem al-
kothat törvényeket a másik hozzájár-
lása nélkül. A legújabbban érkezett
híradás azonban teljes bizalmat teremtett.
Az angol parlament alsó-
háza most veszi tárgyalás alá a pa-
lesztinai mandátum kérdését. Az
angol kormány ebből az alkalomból
fehérvényvet adott ki, melyben szí-
gorúan ragaszkodik a Balfour-dekla-
ráció eredeti és változhatatlan szöve-
géhez. A felsőház határozata után és
a határozat ellenére. És ez a fehérvé-
nyvet előre rettegve hivatalos kor-
mányinterpretációt is a Balfour-dekla-
rációhoz.

Mit kell érteni a „zsidó nemzeti
otthon” alatt Palesztinában? Erre a
kérdésre az angol kormány fehérvé-
nyve kategórikus és félre nem
magyarázható feleletet ad. „Nem erő-
szakolható a zsidó nemzet nyelve és
kultúrája Palesztina egész lakossá-
gára, ellenben a már létező zsidó
közöleték további fejlődése érdeké-
ben szükséges, hogy a világ más
részeiben élő zsidóság segítségével
olyan zsidó központ legyen Palesz-
tina, melynek létrehozásában az
egész zsidó nép faji és vallási okok-
ból büszke örömmel és érdeklődéssel
vegyen részt. Fontos, hogy a zsidó
nép teljes tudatában legyen annak,
hogy a Palesztinában nem megtört
kisebbség, hanem hogy legteljesebb
mértékben joga van az országhoz.
Ez szükségessé teszi, hogy a zsidó
nemzeti otthon nemzetközileg biz-
tosítsuk és régi történelmi kapcsolatok
jussán formálisan elismerjük.” Ahány
mondát, annyi súlyos visszavonhat-
atlan megállapítás. A szavak olyan
határozottan esengenek benne, mint a
kalapácsütés. Az alsóház csak most
veszi tárgyalás alá a Palesztina-man-
dátumot, de ennek a fehérvénynek
megvilágításában már megnyugodva
nézhetünk a politikai fejlemények
elő. Az angol kormány újlag és
ünnepélyesen leköthette magát a
Balfour-deklarációhoz és a felsőház-
nak sok riadalomra okot adott ha-
tározata, politikai jelentőségében ta-
lán csak egy kellemetlen emlékké,
néhány angol mágnás jelentéktelen
tüntetésévé zsugorodott össze.

Abban a nyugodt atmoszférában,
melyet az angol kormány fehérvé-
nyve teremtett a Palesztinai ag-
gódó zsidóság körében, érdemes és
szükséges a közelebbi körülménye-
ket is szemügyre venni. A magya-
rázat, melyet a fehérvény a Bal-
four-deklarációhoz, a palesztinai zsidó
nemzeti otthonhoz fűzött, olyan fer-
meszertű, hogy a legvörösebb cio-
nista-törekvés sem tudott és akart
soha mást beleértelmezni. Az a ka-

tegórikus kormány megállapítás, hogy
a zsidó nemzetnek „rég történelmi
kapcsolatok alapján a legteljesebb
mértékben joga van az országhoz”,
első sorban mintegy feleletképpen hang-
zik a lordok határozatára. Mi, zsi-
dók sem mondunk soha többet.
Hogy a zsidó nemzet nyelvét és kul-
turáját nem szabad rákényszeríteni
Palesztina nemzsidó lakosságára: ezt
mi valljuk első sorban és a kezdettől
fogva. Nemzeti kisebbségek vagyunk
mindenütt a világon: mi tudjuk,
hogy mit jelent, ha idegen kultúrát
erőszakkalnak fömegekre és magunk
is védekezünk ellene minden törvé-
nyes eszközzel. Az angol fehérvény
tehát ebben is a legteljesebb cionista
álláspont diadalrajutását jelenti.

Ki volt az, aki ezt a váratlan
diadalt biztosította és kivívta? Aligha
tévődünk, ha — az angol kormány
kemény szavatartása mellett — első-
sorban két politikai egyéniséget jut
eszünkbe: Weizmann és lord Bal-
four. A felsőház határozata után
megnyugtató híreket kaptunk, hogy
Weizmann és a cionista világszerve-
zet vezetősége teljes terékenységgel
ellenesülte a lordok határozatát.
Lord Balfour pedig olyan történelmi
súlyú hitvallást tett a felsőházi be-
szédben a palesztinai zsidó nemzeti
otthon és a cionizmus mellett, hogy
a kormány állásfoglalásában jogai
sejtethetik Balfour hatását. Ez a
döntő hatás alighanem összefüg-
gésben van olyan politikai dolgokkal

is, melyeket most már nem látha-
tunk tisztán. Lord Carson egész-
sége megrendült és valószínűleg
csak igen rövid idő kérdése, hogy
magváltik a külügyminiszteri széktől.
Ebben az esetben pedig utóda a
külügyminiszterségben csak Balfour
lehet. Mérheterlen és előre nem is
látható eredményeket jelent majd ez
a cionista gondolatnak és a palesz-
tinai zsidó nemzeti otthonnak. És
ki tudja: az angol kormány fehérvé-
nyének kategórikus határozottsá-
gában talán már a holnap külgy-
miniszterének hangja cseng.

És még egy momentum a fehérvé-
nyben, ami kikivánczol a sorok
közül és amiben Weizmann és Bal-
four hangjára ismerünk. „Szükséges,
hogy a világ más részeiben élő zsi-
dóság segítségével olyan zsidó köz-
pont legyen Palesztina, melynek
létrehozásában az egész zsidó nép
büszke örömmel és érdeklődéssel
vegyen részt.” Komoly figyelmeztet-
és ez a világ zsidóságához: Anglia
álja ígéretét és vállal becsületbeli
kötelezettséget. Minden politikai esz-
közt rendelkezésre ad és nagyhatalmi
presztízsével fedi a palesztinai zsidó
nemzeti otthon. De hogy Palesztina
valóban zsidó nemzeti otthonná le-
gyen, az az egész világ zsidóságától
függ. Ha akarjátok, akkor meglesz.
De csak akkor, ha akarjátok, ha a
fölelépésben, az áldozatok hozásában
„az egész zsidó nép büszke örömmel
és lelkesedéssel vesz részt”.

Angol fehérvény a Palesztina-mandátumról

A brit kormány kitart ígérete mellett

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, július 5. A „Jewish Cor-
respondenzbureau” munkatársa be-
szégetést folytatott dr. Semarja Le-
vinnel, a Keren Hájjeszód direktóriu-
mának tagjával, aki mostanában ér-
kezett vissza Londonból. Levin dr.
résztvevő a nemrégiben összehívott
rendkívüli cionista tanácskozáson,
amelyeken a Palesztina-mandátum
közeli ratifikálásával összefüggő ügye-
ket tárgyalták.

Levin az általános helyzetről és
a tanácskozásonról a következőket
mondotta.

— Julius negyedikén Winston
Churchill gyarmatügyi miniszter fe-
hérvényvet terjesztett az alsóház elé.
Ebben a könyvben pontosan meg-
vannak jelölve az irányvonalak, ame-
lyek minden kétértelműséget kizáróan
megmutatják, hogy Anglia milyen
politikát követ Palesztinában. Ez a
politika lényegében nem különbözik a
Balfour-deklaráció elveitől. A fehérvé-
ny magában foglalja továbbá a
kormány álláspontját a palesztinai
közigazgatásról és az arabokkal kö-
vetendő eljárásról. Angliának egy-
általán nem célja az arabok szabad-
ságán és egyenjogúsításán csorbát
ejteni. A cionistáknak semmiképpen
sem lehet olyan kivételes helyzetük,
amely az arabok helyzetét sérthetné.
Az angol kormány kötelezi magát,
hogy a szent helyek felügyeletét
pártatlan kezekre bizza.

— A londoni cionista tanácsko-
zások során az angol kormánynak e
kijelentései is szóba kerültek. Akad-
tak ellene hevesen tiltakozó hangok,
végül abban állapodtak meg, hogy a
kormány nyilatkozataival szemben a

cionisták általános, de pozitív állás-
foglalását szövegezik le felelet formá-
jában. Ezt szintén közli a fehérvény.

— A fehérvényben azonban felül
egy okmány is van, amely az ara-
bok állásfoglalását mondja el. Ez
teljesen negatív. A felelet hangja
vitakozó, újat nem ígér mond, in-
kább az arabok ismert kívánságait
fejezi ki.

Dr. Levin annak a véleményé-
nek adott kifejezést, hogy a

**népszövetségi tanács legkö-
zelebbi ülésén a mandátumter-
vezetet különös változtatás nél-
kül ratifikálni fogja.**

A lordok házában való szavazásnak
különös hatása nem volt és bizni
kell Balfourban, aki remélhetőleg
minden akadályt és nehézséget el
fog hátrítani. Balfour hű és becsüle-
tes cionista. A felsőházban való le-
szavazás után kijelentette, hogy a
zsidó lordoknak a szavazásnál való
távololte még jobban megerősíti őt
abban a meggyőződésében, hogy a
cionizmusra nagy szükség van.

A fehérvény és az arabok

A kormánynak a Balfour-dekla-
rációhoz fűzött magatartása és a de-
klarációval összefüggő egyéb fontos
okirat egy fehérvény alakjában meg-
jelent, ezt most az alsóház tagjai
között szétosztották. A fontos okmá-
nyokat tartalmazó könyvről legköze-
lebb vita indul meg az angol parla-
mentben. Az okmánygyűjtemény be-
vezető részében utalás történik 1917
november másodikán kiadott Balfour-
deklarációra, amelynek

főbb elvein semmi változás
nem történt.

A brit kormány ismételt hangsu-
lyozza, hogy bizonyos oldalról meg-
nyilatkozott aggodalmak teljesen alap-
talanok és hogy a deklaráció, ame-
lyet a szövetséges hatalmak Sanre-
móban, majd később a sverisi béke-
szerződésben helybenhagytak, vál-
toztatást végezni nem lehet.

Mit kell érteni „zsidó nemzeti
otthon” alatt Palesztinában? Erre
ez a felelet:

Nem erőszakolható a zsidó nem-
zet nyelve és kultúrája Palesztina
egész lakosságára. Ellenben a már
létező zsidó közöleték további fej-
lődése érdekében szükséges, hogy
a világ más részeiben élő zsidó köz-
pont legyen Palesztinában, amely-
nek létrehozásában az egész nép
faji és vallási okokból büszke
örömmel és érdeklődéssel vegyen
részt.

Fontos, hogy a zsidó nép teljes
tudatában legyen annak, hogy Pa-
lesztinában nem megtört kisebbség,
hanem hogy

**a legteljesebb mértékben joga van
az országhoz.**

Ez szükségessé teszi, hogy a zsidó
nemzeti otthon nemzetközileg biz-
tosítsuk és régi történelmi kapcsolatok
jussán formálisan elismerjük.

Az arabok megnyugtatóra a
fehér könyv a következőket mondja:

A feszült helyzet, amely időnként
Palesztinában megismétlődik, a Bal-
four-deklaráció téves interpretálásából ered.
Illetéktelenek el akarják hitetni, hogy a
cél egy teljesen elzsidósított Palesztina.
Mordították, hogy Palesztinát úgy el kell
zsidósítani, mint ahogy Anglia el van
angolosítva. A kormány soha nem
akarta az arab lakosságot elnyomni,
vagy nyelvét és kultúráját eltüntetni.
E tekintetben a kormány megelégedés-
sel vette tudomásul a karlebadai cionista
kongresszusnak azt a határozatát, amely
a zsidóságnak az arab néppel való bé-
kés együttélését mondja ki. A Palesztina-
mandátum negyedik pontja a cionista
szervezet különleges helyzetéről gondos-
kodik, nevezetesen azokról az intézke-
désekről, amelyeket a cionisták a zsidó
néppel szemben foganatosítanak. Ezzel
a cionista szervezetet nem jogosította
fel a kormányban való részvételre.

Igy magyarázza az angol kormány
az 1917. évi deklarációt. A gyarmat-
ügyi államtitkár azt hiszi, hogy ez nem
tartalmaz semmi olyat, ami az arab
népet nyugtalaníthatná, vagy azt, ami
miatt a zsidó nép csalatva érezhetné
magát. E politika teljesülése érdekében
szükséges, hogy a palesztinai zsidó kö-
zösség olyan helyzetbe kerüljön, amely
a bevándorlást gyarapítsa.

**A bevándorlás mérete az ország
gazdasági felvevőképességéhez
igazodik.**

Az angol kormány elősegíteni kívánja
a palesztinai közigazgatás önkormány-
zatát, de ezt nem hirdeti, hanem fokrol-
fokra kell és lehet végrehajtani. Az
első lépés megtörtént a polgári köz-
igazgatás mellé beosztott tanácskozó
testületekkel, a második meg fog tör-
ténni a törvényező tanács intézménye-
sítésével. Ez a szervezet tizenkét vá-
lasztott és tíz kinevezett tagból fog ál-
lani, élén a kormányzóval, mint el-
nökkel.

Héjjas Iván gyilkoltatta meg a három orgoványi zsidót

Az Uj Kelet saját tudósítójától

Budapest, július 6. A budapesti katonai fővároszék előtt, mint erről több tudósításban beszámoltunk, komolyan tárgyalták feljebb az orgoványi gyilkosságok egyik fejezetéről: három izraeli zsidónak ártatlanul való kivégzéséről és kirablásáról. A vádlottak mind-egyike azzal védekezik, — és ezt semki kétségbe nem vonja — hogy csak hirtelen eszébe jutott Héjjas Ivánnak, a vereskeői fehér terroristának. Ezt a Héjjas Iván, aki tömegestől gyilkoltatta a zsidókat és munkásokat, a törvényesek tanácsának idézte meg, a helyett, hogy mint főgyilkost láncokba verve bíráltesse. Tanúként idézték, de nem is helyeskedtek, sőt inkább meggyőződésükkel bizonyították meg. A szigorú katonai bíróság megelégelte Héjjas Iván felfújott, gyűlölet és bandavezér egy jegyzőkönyvi vallomását, amelyben egyszerűen kijelenté, hogy „haszafias érzésből” cselekedett, mert a három legyilkolt zsidó a megszálló román csapatoknak másfél millió koronát ajánlott fel, hogy a megszállást három héttel meghosszabbítsák. Neveltséges és ostoba ez a vád. Mindenképp tudja, hogy ha a zsidóknak erre a célra másfélmillió koronájuk volt, akkor ha féltek az ellenforradalomtól, akkor ha félték a román megszállás következtében valószínűleg utódállamban való életüket, de nem is kellett félniük, hiszen mint jómódi zsidó emberek a proletárdiktatúrának nem vállalhattak exorátumot, és nem is szimpátiáztak volna a román megszállás ellenében valamelyik utódállamban való életüket. Héjjas Iván előtt, vérpárás ösztönítéssel idézték ki a gyilkosságokkal, azokat haszafias érzésével mentegették. A bíróság ezt a mentegést elfogadta.

Tudósításunk itt következik:

Az orgoványi per mai tárgyalásán több tanút halgattak ki. Lebovits Emma tanú a rémes éjszakán Pánczéléknél szükt. Elmondja az ismeretes részleteket. Zbonában ráismer arra az emberre, aki Pánczél bántalmazta és pénzt követelt tőle. A déli szünet közben Danics vádlottat őre a folyosóra vezette. Amikor keresztülmentek a városban, valaki a hallgatóság közül Danicsot arcul ütötte. A tárgyalás meggyújtásakor az elnök és ügyész erőlyesen kikelték az inzulus ellen. Kijelentették, hogy ha még hasonló inzultus előfordulna, a hallgatóság jegyeit felülvizsgálat alá veszik. Az elnök felhívására, hogy jelentkezzenek az inzultáló, senki sem jelentkezett. Ezután felolvasták Héjjas Iván főhadnagy nyomozati vallomását.

Hálványan emlékszem, — mondja a vallomás — hogy Zbona egy alkalommal jelentette nekem, tudomás van arról, hogy három izraeli zsidó a megszálló román csapatoknak másfélmillió koronát ajánlott fel, hogy a megszállást három héttel meghosszabbítsák.

Haszafias érzésem felháborodott előttem. Ezért utasítottam Zbonát és Danicsot, hogy a három zsidót fogják el és végezték ki.

Hangsúlyozom azonban, hogy rablásra és értékek elvételére semmiféle utasítást, vagy parancsot nem adtam nekik. Karhatalmam összes tisztjei bizonyítani tudják, hogy számos ízben emeltem fel tiltó szavamat az ellen, hogy védtelen polgárokat vagyonaiktól erőszakos módon megfosztanak. A jogellenes cselekedetéről nem tudok és a bűnfelek beszolgáltatására egyáltalán nem emlékszem. Esetleg Makkay százados tud erről felvilágosítást adni. Aláírás: Héjjas Iván.

Utána felolvasták Francia Kiss Mihály vallomását, amely szerint az izraeli gyilkosságban semmi része sem volt. Előzőleg nem is tudott az eseményekről, csak később értesült rólok.

Ezután a kommunisták elfogatásáról szóló zsidóbeli jelentéseket olvasták fel. A tárgyalást holnap délelőtt folytatják. Ítélet a jövő hét elejére várható.

Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye: És a meggörbödött kiegyenesedik.

Mire büszke Millerand

Egy tuniszi magyar zsidó levelet írt Kolozsvárra

Az Uj Kelet tudósítójától

Millerand, a francia köztársaság elnöke, mint ismeretes, néhány héttel ezelőtt nagy kísérettel Tuniszba utazott, hogy megerősítse a köztársaság presztizsét, amely a morok között erősen aláhangyatlott. A hivatalos kommnuniké diadalmának tüntették fel az elnök látogatását és ezek a jelentések, ahogy most kiderült, nem is nagyon tuloztak. Millerandot valóban nagy lelkesedéssel ünnepelték Tuniszban, de nem annyira a morok, mint a zsidók; ezek azonban nem a franciát, hanem a zsidót ünnepeleék.

Hahn Viktor, aki Érsekújvárról sodródott el Tuniszba, levelet írt Kolozsvárra, egy itt élő zsidó iróbarátjához és a levélhez a tuniszi zsidó újságnak, a két hetenként megjelenő „Waad d'Israel”-nek legutolsó számát is csatolta.

A lap ünnepi melléklete bő tudósítást közöl az elnök látogatásáról és hosszú cikkeket szentel multácznak és szirmazásának is. Megáradó lelkesedéssel ünnepli a zsidóság iránt való jóakarata, a zsidó nemzeti otthonra irányuló törekvések észinte támogatója, de leginkább zsidó származása miatt, amelyet soha el nem tagadott.

Tunisz zsidósága a francia köztársaság és a cionisták kék-fehér lobogóival díszítette fel házait az elnöki látogatás alkalmából. Résztvevő a fogadási ünnepségeken és a diszbanketten is, amelyet állami hatóságok és társadalmi egyesületek rendeztek az elnök tiszteletére. A főváros által adott banketten megjelentek

az összes zsidó nobilitások. Az asztalfőn az elnök mellett az érsek, a grandrabbi és a mohamedán mufti ültek.

Az elnök barátságos beszélgetéssel tüntette ki a grandrabbit és behatóan érdeklődött a tuniszi zsidók politikai és gazdasági elhelyezkedése felől. A grandrabbi informálta az elnököt és biztosította őt a zsidók lojalitásáról, de hangsúlyozta, hogy a politikai szimpátia, amely késégtelenül a franciákhoz vonzza az ő hűveit, nem fojthatja el a zsidó öntudatot.

— Mi — tette hozzá mosolyogva — Elnök urban nemcsak a nagy államférfiut tiszteljük, de testvérünket is.

Az elnök elcsodálkozott: — Hát önök is tudják, hogy zsidóktól származom?

A grandrabbi elővette a Waad d'Israel ünnepi számát és tiszteletteljesen átnyújtotta az elnöknek.

Millerand belenézett, elolvasta a cikkeket és bólintott:

— Ugy van. Az elődeim még két nemzedékkel visszafelé zsidók voltak. Büszke vagyok a származásomra és örülök, hogy az érzéseimnek nem kell túl nagy távolságra visszamenni, amíg rátalálnak arra a természetesen szimpátiára, amely a származásban gyökerezik.

Az elnök bizony nem szégyellte a származását és a tuniszi zsidók ezért még nagyobb szeretettel ünnepeleék. (*)

Riasztó hír

Wirth kancellár meggyilkolásáról

Az Uj Kelet tudósítójától

Budapest, július 7. Ma délelőtt az a hír terjedt el a budapesti tőzsdén, hogy Wirth kancellár ellea merényletet követtek el és meggyilkolták. A hírcok megrázó hatása volt és azonnal orientkezésbe léptek a Wolff távirati ügynökséggel, amely megcáfolta a hírt, amelyet a polgári lapok kényezzerü megjelenése folytán támadt riasztó hírcok tudható ba. A cáfolat ellenére a hír ujra felmerült és makacsul tartotta magát.

Véres összeütközés Hannoverben

Hannover, július 7. Tegnap a városban óriási tüntetések voltak. A tüntetők egy része a lövészegetlet ünnepélyére vonult, ahol a szocialisták és nacionalisták közt többszöri súlyos összeütközés történt, összesen harmincegy ember sebesült, kellett kórházba vinni. A rendőrség husz embert letartóztatott és még további letartóztatások várhatók.

A szászországi Zwieckauban a keddi tüntetés után a munkásság külön intézőbizottságot választott, amely élelmiszer- és autómobilrevizálást rendelt el. A rend csak nehezen állott helyre.

Meg kell védeni a köztársaságot

Berlin, július 7. A jogügyi bizottság ülésen az igazságügyminiszter visszautasította a jobboldaliak állítását, hogy a köztársaság védelméről szóló törvény csupán a jobboldaliakat ellen irányul. E törvény mindenkit megbüntet, aki a köztársaság ellen tör, akármilyen oldalhoz is tartozék az illető.

Fenyegetnek a független szocialisták

Berlin, július 7. A birodalmi gyűlésen ma a pártok tanácskoztak a független szocialistákna a kormányba lépéséről. Döntés még nem történt. Az ujra megjelenő „Freiheit” kétel-

kedik abban, hogy a függetlenek belépnék a kormányba, ha a koalíciós pártok annyi ellenállást tanúsítanak. A lap figyelmezteti a kormányt, hogy bizonyos körülmények között a független szocialisták nem fogják a kormányt támogatni.

Franciaország katonai szövetségeseiket keres

Kovno, július 7. Lapjelentések szerint Rigában Lettland és Franciaország között tárgyalások indultak meg egy lett-francia katonai egyezmény kötésére, amely a francia-lengyel konvenció mintájára fog létrejönni. A szerződés célja védekezés esetleges bolsevista tervek ellen.

Javulnak Hága kilátásai

Hága, július 7. Angol és francia körök a konferencia kilátásait kedvezően itélik meg. Mindamellett a tárgyalásokat nem siettetik Poincaré és Lloyd George újabb találkozására előtt. Avezano olasz delegátus megcáfolja azt a hírt, hogy Olaszország újabb tárgyalásokat kezdett az oroszokkal a kereskedelmi egyezmény megkötése végett.

Egyetlen lehetséges államforma

Berlin, július 7. A köztársaság védelméről szóló törvényjavaslatot az amnesztiajavaslatl együtt a jogügyi bizottság elé terjesztették. A német nemzeti párt ellenzi a javaslatot. Stresemann német néppárti felszólalásában hangsúlyozta, hogy a köztársaság hosszú időre az egyetlen lehetséges államforma Németországra nézve.

A nyomdásztrájk még nem ért véget. A lapkiadók közös lapot adnak ki, amelyet ők maguk szednek. A munkáslapok rendszeren megjelennek.

A polgári pártok is egye-ülnek

Berlin, július 7. A centrum- és a demokratsa-pártok együttes levélben kijelentik, hogy a néppárttal való együttműködést elhatározták. Lehetségesnek tartják, hogy megegyeznek abban, hogy az állam újjáépítése szociális politika folytatása, csak alkotmányos köztársasági államforma alapján lehetséges, ezért nyilatkozatot kérnek, vajjon a néppárt hajlandó-e résztvenni a kormányban.

Berlin, július 7. A „Vorwärts” heves támadást intéz a kommunista „Rote Fahne” ellen, amely a két szocialista párt közös frontját szétrobbantani igyekszik.

Obstrukció a magyar nemzetgyűlésen

Budapest, július 7.

A mai nemzetgyűlésen az indemnitási vita során egy fiatal szocialista képviselő tünt fel hosszú beszédével. Azt hitték, hogy a szocialisták a költségvetés ellen obstrukciót kezdenek és elsőnek Propper Sándort küldik harcba. Propper beszédében kitért azokra a vádakra, hogy a munkás nem hazafi. Aki itt dolgozik és katonáskodott, miért ne állhasson nemzeti alapon. Gyűlölettel nem lehet építkezni végezni és a nagy Bismarck, aki őszintén megmondotta, hogy azért akarja kiirtani a szocialdemokraciát, mert ez osztályára tör, tíz évvel később belátta, hogy az ezme, amelyet megsemmisíteni akart, megerősült és megnövekedett. Bismarck sohasem mondotta, hogy a német dolgozók nem hazafiak. Nem is mondhatta, mert Bismarck felvilágosított elme volt, egy nagy birodalom megmentője, nem kis udvarházak védnöke. A szocialisták nem skarnak osztályuralmat, de felakarnak szabadulni az elnyomatás alól. „Örülneim, mondotta, ha elérnék azt, ami a külföldön már a háború előtt volt. Haszafi az, aki a népet erőse és teljesítő-képessé teszi”. Ezek a kézenfekvő igazságok a kurzus hívei között nagy megrötránkorást keltettek. A vihar fokozódott, amikor a szónok rátért az emigránsok kérdésére kijelentette, hogy Magyarországnak inkább van szüksége Garami Ernőre, mint Garaminak Magyarországra.

A csillagos égbolt július havában

Július havában este 9 órakor a zenitben a Herkules csillag képe látható. Igen mélyen alatta, a délkörűl nyugatra még igen magasra a korona áll, míg kissé alacsonyabb állásban a Bootes figyelhető meg Arcturus nevű főcsillagával, tovább haladva nyugat felé találjuk a Spicat és északnyugatra az Oroszlán figyelhető meg, már le-nyugvóban, míg a Göncölszekér középső magasságban tűnik fel. A Herkulesből keleti irányban következik a Lyra, Wega nevű fényes csillagával, mely utána tovább haladva keleti irányban találjuk a Hattyut, észak felé még láthatjuk a Cassiopeát, a Perseust és Garelát. A Merkur júliusban az egész hónapban keresztül a reggeli égen figyelhető meg. Július 11-én a legnagyobb eltérésben van a naptól, de a hó végén már nagyon közel áll a naphoz. A Vénus ebben a hónapban tűndöklő esti csillagként jelenik meg az égen és csak 16 óra felé nyugszik le. A Mars júliusban a Skorpíó csillag képében tűnik fel, kissé Antares felett. Éjjel két órakor nyugszik le. A Jupiter e hónapban a Szűz-csillag képében áll, északnyugatra a Spicatól. Éjjelkor nyugszik le. A Saturnus júliusban a Szűz csillag képében tartózkodik a Spicatól északnyugatra. Este 10 óra után nyugszik le.

Central Buffet
Színház utca
az elite közönség találkozó helye

HIREK

Lupu Amerikába megy. A „Lupta” jelentése szerint dr. Lupu Miklós, a parasztpárt vezére a nyár folyamán Amerikába utazik, ahol a román kivándorlóknak több népgyűlésén beszámol az itthoni politikai viszonyokról.

Az antantbizottság elhagyja Felsőszilédiát. Berlinből táviratozzák: Lerond tábornok, a felsőszilédiai szövetségközi bizottság elnöke, július kilencedikén távozik a népszavazási területéről. Wirth kancellár felhívást intézett a szilésiai németekhez, amelyben kéri őket, hogy a bizottság elutasítása idején tartózkodjanak minden ellenséges cselekedettől.

A kolozsvári iparkamara régi székházába költözködik. A kolozsvári iparkamara székházát tudvalevőleg tavaly a VI. hadtestparancsnokság számára rekvirálták le. Az iparkamara azóta a Főter egyik házában tartja hivatalát. A belügyi államtitkárság felosztásával a törvényszéki palotában több helyiség üres maradt, ahova a tábla hivatalait helyezték el. Ma a hadtestparancsnokság részéről bizottság nézte meg a helyiségeket, hogy meggyőződjön, alkalmasak-e ezek a parancsnokság hivatali befoglalására. Minthogy a felosztott belügyi államtitkárságnak mindössze huszonhét irodahelyisége van, a parancsnokságnak pedig hetvenhárom helyiségre van szüksége, katonai részről kijelentették, hogy ezekre nem reflektálnak és másutt fognak keresni helyiségeket. Roman Xenofon vezérkari ezredes, aki a katonai kincstárt képviselte, kijelentette, hogy a hadtestparancsnokság legközelebb kiköltözik mostani helyiségeiből és az épületet át fogják adni a kereskedelmi és iparkamarának.

A reform-zsidóság ötvenéves jubileuma. Newyorkból jelentik: A newyorki „Times” kiadója, Adolf Ochs mozgalmat indított meg az amerikai reform-zsidóság ötvenéves évfordulójának megünneplésére. Az ünnepséget 1923 januárjában fogják megtartani Newyorkban. Ochs az ünnepbizottságot már összeállította.

A Természetbarátok Turistaegetesülete 9-én, vasárnap a következő kirándulást vezet: EKE-menház, Árpád-menház, Dealul tocului, Komjátszeg, Tur, turi hasadék. Vissza Feleken át. Gyaloglás 10 óra. Vezető: Fülöp Gyula. Találkozás háromnegyed ötkor a Majális-utca és Szentgyörgy-tér sarkán. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

Cigányasszony, aki hipnotiz-mussal jósol. Ekaterina Cutarida magánzó nő feljelentést tett a rendőrségen egy harmincöt év körüli jólöltözött cigány nő ellen, aki huszonnégy leltékü holmit lopott el tőle. Elmondotta, hogy szerdán délután egy feltűnően szép cigány nő állított be Erzsébet-ut 18 szám alatti házába, ahol Irina nevű húgával lakik. Az asszony óskarnhat akart venni, de közben arra terelte a szót, hogy ő jóvendőt mondani is tud. De csak úgy volt hajlandó jósolni, ha a két testvér valamelyike elmegy harulról. Ekaterina átment egy barátjához és ott töltötte az éjszakát. Reggel, amikor hazament, feltűnt neki, hogy hoga nagyon rosszkedvű. Kérdésre az elmondotta, hogy rosszul érzi magát, amióta a cigány nő jósolt neki. Elmesélte, hogy a cigányasszony elkérte tőle a születési bizonyítványát és amikor látta, hogy huszonhétévesnek van beírva, ollóval kivágta az okmányból az évszámot és beszuggarálta a lányának, hogy csak huszéves. Aztán lépcsőről lépcsőre létrőre a leány akaraterejét és amikor a cigányasszony látta, hogy Irina teljesen hatalmában van, hamar összeszedte a kéznél lévő értéktárgyakat és továbbállott. A detektívek a kapott személyleírás alapján keresik a hipnotizáló tolvaj cigányasszonyt.

A Talmud-Tóra tanfolyam hallgatói a tanulás megkezdése végett jelennek meg 9-én, vasárnap délelőtt kilenc órakor az Ötvös utcai iskola helyiségében.

Metes prefektus szabadságra megy. Dr. Metes Péter, kolozsmezei prefektus július tizedikén hatheti szabadságra megy. A prefektus nem fog résztvenni a köztisztviselők kongresszusán, csak megnyitja azt. Távollétében a prefektusi teendőket Utelea subprefektust bízta meg.

A csernoviczi ügyvédek a meggyilkolt kommunistákért. Bukarestből jelentik: A hisenevi ügyvédek memorandumot intéztek a királyhoz, a miniszterelnökhez, a belügy- és igazságügyminiszterekhez a beszarabiai kommunisták meggyilkolása ügyében, amelyben szigorú büntetést követelnek a bűnösök ellen. A memorandumot alá írták a beszarabiai politikai élet vezetői, köztük Sergiu Nitzo volt miniszter, számos szenátor és képviselő.

Az orosz éhínség statisztikája. Hogy ez is elkészült, Nansennek és néhány idealista orvosnak köszönhető, akik gyógyszerrel, kenyérral és huskonzervekkel megrakott vagonokban nekivágtak a csonktestű embereknek orosz rónának, hogy elföldeljék a holtakat, lefogyják a haladók szemeit és segítsenek azokon, akik még megérték a segítséget. Nansen a szovjet-hatóságokkal kiszámította, hogy tízmillió ember halt meg éhínségben, mert elfogyott a fűszapor, a makk, a széna, amivel a szerencsétlenek hónapokig táplálkoztak, mert kiapadtak a rettenetes szárazságban a kutak, amiknek vizével megmedvesíthették volna az éhségtől cserpes ajkait. Tízmillió ember: öregok és fiatalok, katonák, parasztok, hivatalnokok, jók és rosszak, csunyak és szépek, görögkeletiek, katolikusok, zsidók, tatárok: mindenki, akit megiepszt a csapás és nem tudott elmenekülni, elpusztult. Nansen tudta már tavaly ilyenkor, hogy ez a tízmillió ember halálra van ítélve. Bejárta Európát, maútnakat rendezett, ahol el-sírta a tízmillió ember sorsát; sajtókampányt indított, hogy félreverte a vészharangot, gyűjtéseket rendezett, hogy segíteni próbáljon. Nem használta semmi. Az orosz éhínség kezdetén az argentinai mozdonyokat gabonával fűtötték, mert nem volt, aki elfogyásra a felesleget és Oroszországban az anyák megőrültek halott csecsemőjükkel a kórházban. Londonban ezidőben megszavazták a csatájok építésére szükséges milliókat és csapatokat küldték a faldoki Iroszág megfoltására, de a nyomorgó munkásokon kívül senkinek nem jutott eszébe, hogy a kirabolt gyarmatok kincseiből néhány morzsát juttassanak az éhezőknek. Párisban, Rómában, Madridban, Liszabomban, Kopenhágában, Stockholmban, Prágában, Bukarestben és mindenütt, ahol emberformájú élőlények intérik a népek sorsát, senkinek nem jutott eszébe, hogy adjon legalább könyöradományt a legborzasztóbb halálra ítélt tízmillió oroszoknak. Az emberek itt politizáltak, báloztak, kereskedtek, sibal-tak, verseket írtak, megőstültek vagy férjhezmentek; tárgyaltak Magyar Szövetségről, liberális kormányról, világbékéről, leszerelési konferenciáról, irodalmi lapalakításról, Felsőszilédia megszállásáról stb., stb és közben felfordult tízmillió ember, akiknek a belei összeszáradtak, mert hitelek nem vettek táplálékot magukhoz. Nansen közben a lerongyolt, elnyomott munkásság szájától elcsiperolt fillérekkel megmentett vagy két hárommillió orosz a legközelebbi éhínség számára és elészítette az éhínség statisztikáját, amely kevesebb embert érdekel, mint Bökör Bábó lojnyabb kalandja. Eszünkbe jut a latin közmondás, amelyet egy szovjet-delegátus mondott az éhínségről érdek-lődő francia újságíróknak: Ma nekem, holnap neked... (f. l.)

Vivianit keblükre ölelik a nacionalisták. Párisból jelentik: A kamara tegnapi ülésén Vaillant Ceaurier képviselőnek a háborús felelősségről mondott interpellációjában elhangzott kijelentésére, hogy Németország háborút akart és Franciaországot megával ragadta, Viviani az akkori miniszterelnök hosszabb beszédében kijelentette, hogy Ausztria csak tízeneggy nappal a szerajevói merénylet után küldött ultimátumot Szerbiának, tehát amikor Poincaré Kronstadtban hajóra szállt, Anglia, Franciaország és Oroszország

jótanácsára megkezdtek a hadműveleteket. Grey tárgyalásokat indítványozott a háború megakadályozására. Oroszország ehhez hozzájárult és a német hadsereg előnyomulásának megszüntetését követele, amit Ausztria visszautasított. Németország négy hadtestének mozgósítása miatt Oroszországhoz ultimátumot intézett, bár az orosz mozgósítás csak válasz volt tizenegy osztrák hadtestnek a határon történt mozgósítására. A június harmadikán német mozgósítás sál szemben az oroszok csak harmincegyedikén mozgósítottak. Viviani kijelentette, hogy teljes felelősséget vállal a háború elején történt kért. A ház többsége éljenzéssel fogadta Viviani beszédét és többen megölelték.

Tüzvész egy hamburgi szeszgyárban. Hamburgból jelentik: A Norddeutsche Spiritwerke raktárában tűz ütött ki. Két szeszraktály felrobbant. Az explozió következtében több tüzőltő és munkás meghalt, sokan megsebesültek.

Nagy szerencsétlenség a nagy-mányosi kőszénbányában. Szászvárosról jelentik: A Szászváros melletti nagy-mányosi kőszénbányában megrendítő szerencsétlenség történt. A bánya kigyult és a munkások közül eddig egyetlen egy sem került napvilágra. A tüzoltóság hasztalan próbálkozott és kénytelen volt az égés továbbterjedése megállítására vizet elönteni a bányát. Ez valószínűvé teszi, hogy az esetleges életben maradtok is befulladtak. Az ügyészség kiszállt a szerencsétlenség okának megállapítására. A mentési munkálatok nagy nehézségekkel járnak és teljesen eredménytelenek. A bányában maradt munkások feleségei és gyermekei hangosan jajveszékélő csoportjai állnak a bánya bejáratánál, ahonnan még mindig térlángok csapnak ki.

A Bessarabo-leány regénye. Párisból írja az Uj Kelet levelezője: A párisi esküdtörbíróság hosszú és izgalmas tárgyalás után meghozta ítéletét a Bessarabo-ügyben. A férjgyilkos Madame Bessarabo elvett méltó büntetését, de leányát, Paula Jaquet hosszú vizsgálati fogság után ártatlannak nyilvánították. A régi romantikus iskola íróinak tollára kíváncsok regénytéma: milyen élet várhat arra a szerencsétlen nőre, aki hónapok hosszán során szenvedett ártatlannal börtönben és akinek az enfelelül gyilkos anyja van. De ma már nemcsak a regényírás, hanem az élet is kinőtt a romantikus iskola padjáról. Vagy legalábbis egészen más a mai romantika, mint a hatvan év előtti volt. A modern kor romantikus lovagjai sokkal derültebb szímben látják a világot. Madamei Paula Jaquet kiszabadulása óta, de még a börtönben is tömegesen kapta és kapja a legképrázatosabb házasági ajánlatokat. A kezéért versengő lovagok között egy dunszard román kereskedő is van, aki valósággal meghátr sorokban kérte meg, míg a börtönben epkedő leány kezét. „Kárpotolni akarom önt a multak borzalmaért — írja a vállalkozó szellemű román kereskedő — és ezért fölajánlom önnek kezemet és lába alá rakom mérhetetlen vagyonomat.” De a derék román azt is bevalloította őszintén, hogy már nem egészen fiatal — viszont a szíve aranyból van. Már arról nem is beszélve, hogy csongó aranya is bővea van. Ugylétszik azonban, hogy Paula Jaquet nem tudja eléggé méltányolni a szívbéli és erszénybeli aranyokat, mert hír szerint egy amerikai exkapitányhoz megy, aki szintén a kérék sorában van. Egyébként egy amerikai impresszárió hihetetlen nagy összegre szerződést ajánlott neki, ha vállalkozik mozigépi előtt eljátszani a Bessarabo-gyilkosság főszerepét.

A Metropol kávéház újjáalakítása befejezéshez közeledek, a legmodernebb és minden izlést kielégítő berendezéssel fővárosi jellegűnek ígérkezik, megnyitása jövő hét elején lesz teljesen új vezetőséggel, minden igényt kielégítő szakemberek vezetése által. A nyári szünet alatt naponta a Román kir. Opera zenekara Fritz Thaler vezetésével fog hangversenyezni válogatott műsorrall.

Letartóztattak hat kolozsborsai román birtokost. Nem mindennapi letartóztatás tartja izgalomban Kolozsborsa lakosságát. A község hat leggazdagabb román birtokosát, köztük a több ezer holdat bérli Cotiria Györgyöt, aki a magyar világban is virilis jogon tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, guzsbakötözve hozták be a csendőrök Kolozsvárra. Az eset háttérében politikai bosszút sejtjenek. A legutóbbi választások alkalmával ugyanis a kolozsborsaiak Haliogán Emil dr. egyetemi tanárt, a nemzeti párt jelöltjét választották meg képviselőnek, Banescu liberális szemben. A megválasztás nem késett. Először a legeltetésnél kellemetlenkedtek a kolozsborsaiaknak. Kiadták rendeletbe, hogy csak az illegitím, aki lépése ellen beoltatja barmát. Az egész község ellenállt a rendeletnek, ami nagy anyagi megterhelést jelentett. A napokban csendőrök szállták meg Kolozsborsát s a hat legtekintélyesebb gazdát letartóztatták. Miután ezek tiltakoztak, a csendőrök a hat birtokost guzsbakötözve hozták be Kolozsvárra. Itt két napig voltak a sziguranca foglyai, amíg kihallgatásukra került a sor. Elkáépve vették tudomásul, hogy névtelen feljelentések alapján bolszvizmussal vannak vádolva. A kihallgatás során kétségtelenül kiderült, hogy a vármegye legtekintélyesebb gazdái bosszúnak lettek áldozatai és szabadon bocsátották őket.

Óvoda-alap. A héber óvoda ünnepélyen Mechlovis Batja óvodát megalapította a „Keren Gan Jeladim Ivri” alapot, amelyre eddig 331 L. folyt be az ortodox hitközség pénztárába. Felhívjuk ezúton is az ügy iránt érdeklődőket, hogy adakozásaikkal a jó zsidó célt szolgáló alapot gyarapítsák és erősítsék.

Betörés. Tegnap délután Pap Mihály kolozsvári méssáros jelentette a szolgálatot teljesítő rendőrszolgának, hogy ismeretlen tettesek behatoltak Cseretörö-utca 14. alatti üzletébe, ahonnan több ezer lei készpénz és negyven ezer lei értékű okmányokat elloptak. A detektív azonnal a helyszíre igyekezett. Utközben egy gyanús külsőjű egyén tűnt fel neki, aki a Hirsch Ödön-féle szeszgyár udvaráról jött ki. Igazolatlanságra az idegen Ötvös László volt osztrák-magyar hadseregbeli aktív tisztnek mondotta magát és hogy most érkezett vissza Szibériából. Nem volt utiköltésge, hogy haszautaszkék a székelyföldre, bement a szeszgyárba koldulni. A detektív érdeklődésére Hirschéknel kiderült, hogy Ötvös már hetek óta Kolozsváron tartózkodik. Erre a detektív faggatni kezdte a gyanús embert, aki végül is beismerte, hogy ő tört be Pap Mihály üzletébe. Adták az ügyészségnek.

Héber tanszék a meibournei egyetemen. Meibourneból táviratozza a J.C.B. A város tudományos körében mozgalmat indítottak az egyetemen felállítandó héber tanszék érdekében. Az egyetemi hatóságok egyelőre még nem döntöttek véglegesen afelől, hogy felállítsák-e a héber tanszékét. A meibournei zsidó hitközség egyik tekintélyes tagja a tanszék felállítására ezer fontot adományozott. A zsidó hitközség minden eszközt felhasznált arra, hogy a tanszék felállításához szükséges pénzüsszeget előteremtse.

A Camionaj (vasuti szállítási) vállalat ügyében a Kereskedők Tanácsa (Sfatul) vasárnap d. e. 10 órakor sa-ját helyiségében (Szentgyörgy-utca) nagygyűlést tart, amelyre tagjait ez uton hívja meg.

Értesítés. Tisztelettel értesítem a kóserhust vásárló közönséget, hogy a hó 9-ével átveszem Berkovits úrtól a kóserhust árulást a Minoria-utcai ort. kóser-szerkben. Szíves párfogatás kár Dáskái Sándor. Ezelőtt voltam a Malom utcai kóser-szerkben.

Legelőnyösebb feltételek mellett a leggyorsabban, bel- és külföldre átutalásokat a Banca Generala a Tarit Románesti, Cluj, Plata Unirii 11. esz-közöl. Idegen pénzeket vesz és elad. Telefonszám 110. 41241

Lord Northcliffe tragikus bukása

A Palesztina-kampány után megzavarodott. A nagybeteg újságkirály Svájcban van egy szanatóriumban

— Az Uj Kelet munkatársától —

Prága, július 8.

Lord Northcliffe, Anglia leghatalmasabb újságkiadója, súlyosan megbetegedett. A betegség első tünetei két héttel ezelőtt mutatkoztak rajta, mikor leghevesebben támadta palesztinai politikája miatt az angol kormányt. A szenvedélyes újságharag kimerítette az idegeit, írásai valami különösen beteg nyugtalanságot árasztottak el az utolsó időben, ami olyan elhatározásra kényszerítette a Northcliffe sajtó szerkesztőt, amely példátlan az angol újságírás történetében. Cikkeit egyszerűen visszautasították.

Ez a hallatlan lázadás megtört. Junius utolsó hetében fivére és háziorvosa Svájcba vitték és elhelyezték egy szanatóriumban. Azóta már négy híres londoni elmegyógyászt hívtak a beteg ágyához. Orvosai attól félnek, hogy progressziven haladó paralízis fenyegeti az újságkirályt.

Az angol sajtónak az a tábora, amely sohasem látta szívesen Northcliffe kíméletlen előretörését, nehezen elfogadta kárörömmel regisztrálja a hatalmas ellenfele közéleti hanyatlását és ha nem is hangsúlyozza, de érezeti, hogy megtalálja ebben a szanatóriumban az igazságot. Több lap azt írja, hogy a Palesztina ellen indított harcban nem vigyázott eleget a fizikumára, amelyek tulbecsülte az erejét. Mintha a fizikai erő az igazságosság udvarias átírása volna csupán és mintha azt akarnák jelezni, hogy ilyen lelkiismeretlen harc csak önmeghasonlással végződhetik.

A zsidó sajtó több tisztelettel és több emberiséggel foglalkozik ezzel a tragikummal. A zsidó sajtó csak az ellenségét látja Northcliffe-ban, de nem a konkurensét is és ezért tárgyilagossabb. Nagyon sok önfegyelmérés van ezekben a zsidó kritikákban, amelyek inkább a szimbolizmus jelentőségét keresik a tragédiában, mint az egyéni vonatkozásokat. Egy igen kiváló zsidó publicista azt írja, hogy Northcliffe tragédiája mindenkinek az embereknek a tragédiája, amit magasabbra akarnak repülni, mint amennyire az erejük megengedi.

Northcliffe mérsékelt talentummal és mérsékelt műveltséggel kezdte meg a pályáját. De óles szeme volt és még élesebb eszéne és így mindeztől jobban tudta, hogy mit vár a sajtótól a közönség. Ezzel a pozícióval nagy hatalmát. A milliók, akik megértették, hogy ez az ember mindig csak őket keresi, természetes elbágyasodással előbb meak és hozzá csatlakoztak. Milliányi előfizetője van a "Times" nek, amióta Northcliffe vette át, azt állítják, hogy nincs olyan ház Angliában, amely Northcliffe sok lapjai közül legalább egyet ne járasson.

De mit nem volt igazi nagy szemem, nem is bírta el egyeletes nagysággal a sikereit. Hatalmának és gazdagságának fantasztikus megőrzése elszedítette és úgy érezte magát, mintha Anglia legelső politikusa lenne, de legkiválóbb fiának tekintette és legnagyobb közgazdásza is. És csak azért, hogy megmutassa az erejét és azt is, hogy mindent jobban tud, mint más ember, háborút indított az angol kormány ellen, majd nem konfliktusba keverte a birodalmat Japánval, megbuktatta Asquithet, meg akarta bukztatni Lloyd George-t és legutóbb az egész zsidóságot is.

Szomorúan jellemző, hogy mi indította meg "Anglia Napoleon"-jának megdöbbentő tragédiáját. Valamelyik élelap karikatúrát közzétett róla, amely jellemzően mutatta meg egyéniségének egész kicsinyességét. Először történt, hogy nevetőségessé tették és ekkor annyira meg-

rendült, hogy egyensúlyából hirtelen kitért. A hatalmára támaszkodó vezér minden elvesztett esatért mássokat feleltetett. Nem magában kereste a hibákat, hanem alkalmazottjaiban és szerkesztőiben, akik pedig Anglia legjelesebb publicistái. Anynyira ment ebben a kötekedésben, hogy lapjaiban a saját szerkesztőit támadta meg, úgy hogy legkiválóbb munkatársai faképnél hagyták.

Kísérlet a kormány megmentésére

A nemzeti párt megkezdte parlamenten kívüli akcióját

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, július 7. A kormány megbuktatására irányuló ellenzéki tanácskozássok annyira előrehaladtak, hogy most már a kormánypartban sem kételkednek a végleges meg egyezés valószínűségében. Az ellenzéki szervezkedéssel szemben természetesen a kormány sem marad tétlen és igyekszik a reakciókérésére álló erőket olyanformán átszervezni, hogy azok az ősei döntőközvetlenül a lehetőség határain belül megállhassák helyüket. Megállapítható, hogy nemcsak a liberális párt parlamenti csoportja körében

folyik a kormány megmentésére irányuló szervezkedés,

de egyre inkább felvonulnak a liberális párt vidéki szervezeteinek vezetői, akik között nem egy volt miniszter, vagy más számottevő vezetőpolitikus van. Természetes az is, hogy a liberális pártban most azok az elemek álltak az akció élére, amelyek eddig kiszorultak a hatalomból és a kormány helyzetének megmentésével egyidejűleg a maguk helyzetén is változtatni akarnak. Szó van a megyei szervezetek elnökeiről, akik több sikertelen kísérlet után most újból a miniszterelnök előlépnek követeléseikkel.

Az ellenzék nem remélt erővel szervezkedik és a miniszterelnök másra nem, csak pártbíveire támaszkodhatik. Ha a kormány sikeresen akar szembeszállni az ellenzék ostromával, elsősorban a kormányt kell friss erővel harcra készíteni, ami nyilván szólna azt jelenti:

a kormányt át kell szervezni.

Ezeket mondotta a liberálisok egyik vezetője, aki a liberális pártban most megindult mozgalom élén is áll. Bizonyos, hogy a kormány mai szorongatott helyzetét sok olyan liberális politikus, aki eddig nem juthatott szerephez, arra használja fel, hogyha rövid időre is, de maga is elhelyezkedjék a hatalom árnyékában. A megyei szervezetek vezetői a rendkívüli ülésszak idején tették meg az első lépést, amikor megjelentek Bratianunál és felsorolták panaszait. A vidéki liberálisok azonban akkor még nem mertek nyilván bejelenni és nem mondták meg színtén, mit akarnak. Az új hivatalnokok eljárása miatt panaszkodtak, mert lassan dolgoznak. Hibáztatják a minisztereket, akik nem mindenkor az ország általános érdekét tartják szem előtt (általános érdek alatt a liberálisok párt vagy magánérdekei érteendő) és kérték a miniszterelnököt, tegyen meg mindent a helyzet megjavítására. A miniszterelnök, aki már hozzá szokott és megtanulta pártbíveinek virágnyelvét, megértette az elégedetlenkedőket, de úgy tett, mint aki szórószert érti csak meg, amit mondanak. Megígérte, hogy a hivatalnokok utasítást kapnak a gyorsabb munkára, megígérte, hogy a minisztereket is felzárkóztatja, dolgoznak intenzívebben az állami konszolidáció-

Tekintélyének hanyatlása megijesztette. Vissza akarta szerezni régi népszerűségét és a világhódító példáját követve, mindig új és új hadjáratot indított. Világkörütra indult, elment Palesztinába és itt már mint keresztény-vitéz jelent meg. A osatát elvesztette és ebbe belebelegedett és most Svájcban van egy szanatóriumban és talán már nem is emlékszik rá, hogy még nem régen a hatalmas brit birodalomban ő volt a legnagyobb hatalmasság.

Hiszen lehet és reméljük is, hogy visszanyeri még régi egészségét. De régi tekintélyét már nem fogja visszacsiszerezni és Anglia politikai életéből, amelyet két évtizeden át irányított, örökre lehanyatlott.

Peter Uhle

ért és miután mindent megígért, elbúcsuzott tőlük.

Az első lépés tanácskozási oknyva az elégedetlen liberálisok és főleg azok, akik kormányképeseknek tartják magukat, most elhatározták, hogy nyíltan megmondják Bratianu Jóné miniszterelnöknek, melyek azok az eszközök, amelyekkel a kormány helyzetét meg lehet menteni. Az "ádeverni" értelése szerint

a napokban küldötség keresi fel a miniszterelnököt, amely egyenesen megjelöli azokat a minisztereket, akiknek a kormányból távoznok kell és azokat a liberális vezetőket, akiket helyükbe ki kell nevezni.

Elsősorban Vaitoiannu belügyminiszter távozását fogják követelni, aki szerintük nem alkalmas a választójogi és a közigazgatási törvény megalkotására. Constantinescu javadalmi miniszter távozását is követelni fogják, de legfőképpen Sasnu kereskedelemügyi miniszter lemondását. A kereskedelemügyi tárcsra ugyanis az a rezort, amelyre a legtöbb "elégedetlen" áhítozik. De nemcsak liberális politikusok, hanem olyan főhivatalnokok is akcióba léptek saját érdekében, akikről eddig alig tudták, milyen politikai pártállásuk. Ezek nem a miniszterelnök révén akarnak a kormányba jutni, hanem Vintila Bratianu pénzügyminisztert látogatják meg napról-napra, aki — hírszerint — több főhivatalnoknak konkrét ígéretet is tett.

A legközelebbi napok eseményei meg fogják mutatni milyen eredménnyel jár az új mozgalom, amely — mint liberális körökben beszélnek — már annyira megerősödött, hogy a kormány munkáját megakasztja. Bizonyos, hogy a miniszterelnöknek számolnia kell az ambiciózus elégedetlenek kívánságaival és a kormány átszervezése már nem késhet soká.

Mit végeztek eddig az ellenzék vezetői

Az ellenzéki tárgyalások, miután több fontos pontra vonatkozólag megállapodásokat eredményeztek, most néhány napra szünetelnek. Az összes ellenzéki csoportok vezetőinek alkalmuk volt véleményüket egymással kicserélni és most kénytelenek megvárni Jorga Miklós hazatérését, hogy a döntés előtt ők is meghallgassák. Két jelentős pontra vonatkozólag az összes ellenzéki pártok egyetértének.

1. Haladéktalanul meg kell indítani az akciót a kormány megbuktatására.

2. A kormány bukása után olyan kabinetnek kell következnie, amely az összes ellenzéki pártok képviselőiből álljon, biztosítja a kiirandó új választások tisztaságát, hogy az ezek alapján összeülő új parlament pártjaiból alakuljon meg a végleges kormány.

A lényegre vonatkozólag tehát a megállapodás megkötöttnek tekinthető és csak a harc módszerei felett vannak még nézeteltérések. A legtöbben több párt fusióját ajánlják a nagy demokrata párt létrehozására a nemzeti párt körül. Ezzel szemben a paraztpárt magatar-

tása azt bizonyítja, hogy a csernisták nem hajlandók semilyen fúzióban sem résztvenni és teljesen célravezetőnek tartják a szoros ellenzéki koalíciót.

A nemzeti párt a nyár folyamán megindítja a parlamenten kívüli akciót

A párt körponti irodája a vidéki népgyűléseknek egész sorát szervezte meg, amelyeket szűzán a nagy gyulafehérvári pártkongresszus fog követni. A parlamenten kívüli akcióról a párt egyik vezetője a következőket mondotta:

— Meg kell büntetni a törvénytelen ségeknek és erőszakosságoknak ama sorozatát, amelyet a liberális-párt elővetett. Vissza kell állítanunk a törvényességet minden vonalon és a demokrácia alapjaira kell fektetnünk állami életünket. Erre a célra a nemzeti párt kész a legvégsőbb eszközökön is igénybe venni, hogy a parlament, kívül érje el célját. Volt idő, amikor a pártban az ugynevezett végső eszközök felhasználásáról rom volt egyenes felfogás. Ma azonban rivetül nélkül hangoztatjuk: aifól sem szabadunk vissza? hogy

felszólítsuk Erdély lakosságát, ne fizesse meg az acóka, amelyeket törvénytelen parlament róit ki.

— A nemzeti párt elhatározásáról a parlamenten kívüli akció radikális lefojytatására vonatkozólag a tárgyalások folyamán tudomást szerezhettek a többi ellenzéki pártok is és egyik sem emelt ellene kifogást.

Botrányok a porosz parlamentben és a birodalmi gyűlésben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, július 7. A porosz képviselőházban a köztársaság védelméről szóló javaslat tárgyaláskor viharos jelenetek játszódtak le. Fredersdorf Herman nemzeti párti beszéde közben személyes természetű megjegyzést tett, mire a kommunisták és független szocialisták óriási lármával a szónoki emelvényhez tódultak.

A nagy dulakodásban egy kommunista az egyik gyorsíró fejbe vágta.

Egy nemzeti párti képviselőt megütöttek. A kavarodásban nem volt megállapítható, hogy az ütés kitől származott. Fredersdorf folytatta beszédét és a tulajdonra becsapásokat kiáltott át. Erre botrány tört ki. Fredersdorfot megtámadták, úgyhogy a kommunisták elől a miniszteri székek mögé volt kénytelen menekülni. Fredersdorf beszédének kéziratát az elnöknek akarta átadni, de az egyik kommunista a kezéből kikapta és összetépte. A botrány már az ülés felfüggesztése után is tartott.

A birodalmi gyűlésen szintén nagy botrány volt, majdnem tettelegességre került a sor. A független szocialisták a Reichswehr tisztjeinek monarchista törekvéseiről interpellálva, bizalmatlansági indítványt tettek Gessler hadügyminiszter ellen. A beteg Gessler helyett egyik magasrangú tiszt felett ridegen és röviden, ami a beloldalt rendkívül felizgatta.

Mikor aztán Hensel nagynómet beszédében megismételte a régi mondat, hogy a szocialisták a győzelmes hadsereget hátulról ledöfték,

valamennyi szocialista nekirohant.

A karzat ordított, néhány látogatót kiveztek az ülést felfüggesztették.

Feloszlatják a birodalmi gyűlést

Berlin, július 7. A polgári pártok és a kormánykoalíció között tovább folytak a tárgyalások a független szocialistáknak a kormányba való bevonásáról. Kétségtelennek tartják, hogy a pártközi krízis a birodalmi gyűlés felosztatásával fog végződni. Ez esetben valószínűleg munkás kormány alakul.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (akié a föld, azé az ország!)

KÖZGAZDASÁG

Holnap nyílik meg a pozsonyi Duna-vásár

— Az Új Kelet bécsi munkatársától —

A pozsonyi árumintavásár július 9-ére tervezett megnyitása előtt a prágai cseh sajtó, épen úgy, mint a német lapok, hosszas cikkekben emlékeznek meg a csehszlovák köztársaság gazdasági eseményének jelentőségéről. A cikkek és nyilatkozatok között különös figyelemre tarthat igényt Stodola Kornél képviselőnek, a pozsonyi Keleti Vásár elnökének nyilatkozata, amely teljes koncepciójában fedi fel azokat a gazdaságpolitikai terveket, amelyeket a csehszlovák köztársaság kormánya a pozsonyi árumintavásár intézményesítésével kövegni akar. A nyilatkozatból a következő jellemző fejtegetéseket említhetjük ki:

— A pozsonyi árumintavásár, mely július 9-16-ig főleg a pozsonyi kikötőre összpontosítva fog lefolyni, igen nagy jelentőségű a köztársaság életére. Az árumintavásár tulajdonképpen Duna-vásárnak volna a legáltalában nevezhető, mert kiállításait kerete a pozsonyi dunai kikötő organikus részévé lesz, másrészt pedig azok az áruk, melyek a vásár révén megtalálják útjukat kelet felé, a Duna természetes közlekedési útján juthatnak legolcsóbban rendeltetési helyükre.

— Szlovákia ipari krízise miatt szükséges, hogy az állam támogatólag működjen közre a válság csillapítására. Evégből rendezzük az árumintavásárt, melynek Pozsony annál alkamasabb helye, mert Pozsony az egész állam legfontosabb kikötője. A kikötői építkezés nagy haladást mutathat. A város gazdasági fontosságát igen emeli a legutóbb megnyitott terménytorzsda is. Az a hatalmas kontinentális összeköttetés, mely Zágrábon és Pozsonyon az Adriát a Balti-tengerrel kapcsolja össze, épen úgy, mint a tarifakorridor a Duna és az Elba között, csak tovább építik a város gazdasági pozícióját Közép- és kelet-európai viszonylatban. Hiszen a hamburg—konstantinápolyi távolság ezen összeköttetések megszervezésével 7000 kilométerről 3500 kilométerre csökken. Ha pedig a német Duna—Majna csatorna kiépül, akkor Pozsony gazdasága sarkalatos pontjává válik az egész csehszlovák köztársaság életének.

— A kiállítás iránt — mondotta Stodola — nemcsak nálunk, de Jugoszláviában is, különösen pedig Horvátországban nagy az érdeklődés. Már most is nagyobb tömegű látogatót jelentettek be a jugoszláv kereskedelmi kamarák. Az árumintavásár tartama alatt különböző kongresszusok is lesznek. Így a kereskedelmi kamarák kongresszusára a kereskedők, iparosok és gyárosok széles rétegei fognak összegyűlni. A vendégekön kívül azonban a kormány részéről is sok képviselő és miniszter érkezik.

Belföld

(x) Bevonják a 20, 100 és 500 leiseket. Bukarestből írják: Lapjelentések szerint a Banca Nationala rövidesen bevonja, illetve kicseréli a 20, 100 és 500 leies bankjegyeket, mivel nagyon sok a hamisítvány közöttük.

(x) Két egyezmény a külföldi fizetések rendezésére. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter a román kereskedők külföldi tartozásainak rendezésére két egyezmény megkötését tervezi. Az egyiket a Banca Comercio, Banca Romaneasca és Creditul Romanból álló konzorciummal köti, amely garantálni fogja a fizetést, a

másikat pedig a külföldi pénzügyminiszter konzorciumával.

(x) A gabonakivitel és erdélyi agrárreform a minisztertanácson. Bukarestből táviratozzák: A tegnapi est minisztertanács elfogadta a gabonakivitel rendszer módosítására vonatkozó rendeletet. Eszerint az árpa és zab kiviteli illetéke 20 000 lei, a kölesé 15000 lei, a borsóé pedig 10 000 lei vagononként. A minisztertanács ezután elhatározta, hogy az erdélyi agrárreform alkalmazásánál a román állampolgárok és az idegen alattvalók a kivajátást illetőleg egyenlő elbánásban részesítenődök. Constantinescu földművelésügyi miniszter különben Erdélybe utazik a földosztási munkálatok személyes ellenőrzésére. A miniszter ezután négy napig marad Erdélyben.

(x) Miért esett a lei hat és fél centimra. Gazdasági körökben óriási feltűnést keltett a leinek a párisi tőzsdén a legutolsó napokban szenvedett erős árhanyatlása. Annál feltűnőbb volt ez a jelenség, mert a kincstári bonok konszolidálása céljából felvett két és félmillió font sterling kölcsönt épen a napokban perrektuálták és ettől a pénzügyi művelettel a lei árfolyamának emelkedését várták. Párisi jelentés szerint a lei rohamos leromlását egy párisi bankár spekulációja idézte elő, aki a külföldön elhelyezett román kincstári bonok egyharmad részét tartja kezében. Ez a bankár nem volt hajlandó a bonokat Vintila Bratianu pénzügyminiszter ajánlatának megfelelően font sterling kötvényekre báltani, hanem a bontartozás effektív kifizetését követelte. A román kincstári bonok egyharmadának ez a birtokosa az elmúlt évben Titulescu volt pénzügyminiszterrel folytatott tanácskozásokat a bonok konvertálására vonatkozólag és a tárgyalásokat annakidején Klotz volt francia pénzügyminiszter közvetítette.

Külföld

(x) Zürichi zárlat: Berlin 103.50, Newyork 523.75, Páris 41.40, Prága 10.50, Budapest 44, Varsó 10.75, Wien 250, Milano 2320, London 2328.

(x) Budapesti zárlat: Napoleon 4960, font sterling 5380, dollár 1267, francia frank 99, márka 263, olasz lira 55, osztrák korona 570, lei 780, szokol 2670, dinár 1450.

(x) Az orosz deficit Hágából jelentik: A konferencia tegnap délután az orosz delegátusok bemutatták az orosz költségvetést, amely 993 millió aranyrubel bevétellel szemben egymilliórd 132 millió aranyrubel kiadást előirányoz, tehát a deficit 132 millió.

(x) Csökkenti az olasz állami kiadásokat. Rómából táviratozzák: A legutóbbi minisztertanács ismét foglalkozott a pénzügyminiszteri jelentéssel, amely szerint az 1921—22. évi költségvetés 6 és félmilliórd deficitet, az 1922—23-as budget pedig 4 milliórd deficitet mutat fel. A kormány elhatározta, hogy nem rak újabb terhet az adóköz vállára, hanem revízió alá veszi az eddigi pénzügyigazgatási rendszert és a jelenlegi adók igazságosabb megosztását fogja keresni. A miniszterek kijelentették, hogy tárcájuk keretében a legnagyobb mérvű takarékoságot fogják szem előtt tartani.

(x) Likvidál a magyar postatakarék. Budapestről táviratozzák: A magyar postatakarékpenztár likvidálására összehívott nemzetközi konferencia, amelyen valamennyi utódlam képviselteti magát, július közepén kezdi meg tanácskozásait.

SPORT

Bonyodalmak a szövetségi kapitány személye körül

Az Új Kelet tudósítójától

Tárgyilagos hűséggel számolunk be a kolozsvári sportélet legújabb szenzációjáról. Személyi kérdéssről van ismételt szó, az akarnokok ismert módja szerint végrehajtott intrikáról.

A FSSR kolozsvári kerületének múlt évi közgyűlésén — mint ismeretes — dr. Morar Teofil választották meg szövetségi kapitánynak. Morar lelkiismeretesen, becsületesen teljesítette kötelességét, minden megengedett és rendelkezésre álló eszközt felhasználva, hogy jó kondícióba hozza a kolozsvári futballistákat. A Nagyvárad ellen elért sikerrel szerepelt kolozsvári válogatott csapat tagjaként klubszempontokon felülemelkedve — szigorú pártatlansággal jelölték ki, a mérkőzés megrendezésével járó nehéz és faszító feladatokat egyedül, a nagyhangu sportvevők és a mindent lekritizálóknak segítségével véggezte. Igazán nem rejta mult, hogy a kolozsvári csapat 4:0 arányú súlyos vereséget szenvedett.

A vereség után néhány sötét intrikus kikezdte Morar szövetségi kapitányt, aki észrevette, hogy a sportkorrektséget hangzóan idealizálták a mérkőzés kudarcát fejt követelik. Morar Teofil belátta, hogy hálátlan feladatra vállalkozott, miért is Salvan Virgil labdarúgószakosztályi elnökkel együtt lemondott tisztségéről. A lemondásokat a Comitetul Regional el is fogadta. Időközben aktívulissá vált a jugoszlávok elleni első nemzetközi válogatott mérkőzés és dr. Morar féltetve egyéni sérelmeit, elvállalta Románia első válogatott csapatának menaszálását. Alig pihenték ki a beigrádi utazás és játék fáradalmait a kolozsvári futballisták és vezetőjük: Morar Teofil, eszedékesse vált a második nagyvárad mérkőzés, amelyet szintén az alapítatlanul megbántott Morar bonyolított le.

A kolozsvári csapat még el sem utazott Nagyváradra, midőn a július 2-ára összehívott, de határozatlanul elmaradt közgyűlésen a július 12-iki Csernovicz—Kolozsvár válogatott mérkőzés szövetségi kapitányi teendőinek elvégzésére Molnár Lajost, a Birkák Bizottságának elnökét kérték fel, aki a megbízást el is vállalta. Morar Teofil pedig Nagyváradon megállapodott a szövetség vezetőkkel, hogy július 9-én átvizsgálja Kolozsvár ifjúsági válogatott csapatát Nagyváradra és a Temesvár—Nagyvárad válogatott mérkőzés előtt Nagyvárad ifjúsági válogatottjával megtartják az első városközi ifjúsági mérkőzést.

A trialmérkőzéseket csütörtökön délután tartották meg. A triál alatti egyes klubvezetők felkérték a nevesebb kolozsvári játékosokat, hogy fáradjanak be a KAC öltözőjébe, ahol ívet nyújtottak át nekik és annak aláírására kérték fel őket.

Az ívet — az eddig ismeretlen — szerző arra kéri dr. Dragomir Silviu egyetemi tanárt, a kolozsvári Comitetul Regional elnökét,

hasson oda, hogy dr. Morar Teofil továbbra is megmaradjon szövetségi kapitányi tisztségében,

a másrészt játékosok pedig még ama véleményüknek is kifejezést adtak, hogy

Molnár Lajos szövetségi kapitány vezetése mellett nem játszanak a Csernovicz elleni válogatott mérkőzésen.

Az ívet néhány válogatottjelölt aláírta, a jobb zlések azonban nem kívánták az intrika mészárosi szerzőjét

nek eszköze lenni és különböző kifogásokkal kitértek az aláírás elől.

A kolozsvári kerület sportéletében tehát — épen a tisztújító közgyűlés napjára — újlag sikerült megrendíteni a személyi elleteteket, a gyűlölkö léte és széthúzást. Sikerült éket venni a már kialakulóban lévő platformba, amelyen a kolozsvári egyesületek a közös munkára tömörültek és néhány megátsalhatatlannak gondolt sportpápa személyi bosszujaként ellentéteket szítani a régi és új szövetségi kapitány között.

A kolozsvári sportélet hivatott vezetői megbotránkozásával értesültek a terror-ívről, amelynek tartalma csak arra alkalmas, hogy

visszavonhatatlan lemondásra késztesse egy dr. Morar Teofil, mint Molnár Lajost

és mindkettő elkedvetlenítse a további sportműködéstől. Az így támadt egyenlenséget pedig saját egyéni céljaik és tőrekvésük megvalósítására használják majd fel a sport „időháta” konjunktúra-levágjait.

Annál súlyosabb ez, mert egy Molnár Lajos, mint Morar Teofil személyében két épen olyan férfi lett az intrikusok játékvá, kiknek multja és egyéni-ége minden kritikán felül áll és általános szimpátiának örvend.

Labdarúgás

A kolozsvári sportszövetség tisztújító közgyűlése. A FSSR kolozsvári kerületi bizottsága ma, szombaton este hét órakor tartja meg a prefektura terében július másodikáról határozatkép telenség miatt elhalasztott tisztújító közgyűlést. A közgyűlésen — a megjelenő egyesületi képviselők számára való tekintet nélkül — megejtik a tisztviselők választását. A kolozsvári kerülethez tartozó egyesületek tehát már csak saját érdekükben is remélhetőleg teljes számban fognak megjelenni a közgyűlésen.

Kik játszanak Csernovicz válogatottal ellen. A csütörtökön délután megtartott trialmérkőzés alapján Molnár Lajos szövetségi kapitány a következő játékosokból állította össze a július 12-én Csernovicz válogatottal ellen szereplő kolozsvári reprezentatív csapatot: Szatmári (KAC), Mann (KASEB), dr. Hirsch (KAC), Jakobi (Haggibbor), Braun (Haggibbor), Maronikievicz (KAC), Raduch (KAC), Takács (CFR), Vinczi (CFR), Bonoioc (Universitatea) és Rosenber (Haggibbor). A kombinációba jöhető Gugát (Universitatea) és Bornstein (Haggibbor) távollétük akadályozza meg a részvételben.

Összeállították Kolozsvár első ifjúsági válogatott csapatát. A csütörtökön délután megtartott trialmérkőzés alapján dr. Morar Teofil a következő játékosokból állította össze Kolozsvár első ifjúsági válogatott csapatát, amely július 9-én Nagyvárad válogatott junioraival mér össze erejét. Tok (Victoria), Lederer (KAC), Solyom (KAC), Doci (Victoria), Goldstein (Haggibbor), Sütő (Victoria), Gidean (Haggibbor), Fetter (KAC), Reiter (Haggibbor), Istvánffy II. (Victoria), Robozány (Haggibbor). Tartalék: Kóbori (Victoria). A csapat holnap délben a gyorsvonattal indul Nagyváradra dr. Morar Teofil vezetése mellett.

Pályázat.

A brassói izraelita hitközségnek szüksége lesz a Rosch Haschonoh és Jom Kipur ünnepekre főkéntorra. Ajánlatok alulirt elnökhöz intézendők augusztus 8-ig. Díjazás megegyezés szerint.

Dr. Kecskeméti Zsigmond, hitközségi elnök Brasov.

Értesítés!

Clujon, (Wesselyényi M.-u.) Kálmán Imre utóda céggel társulva, fűszerüzlet, új átalakítással, mindenféle fűszer és csemege áruval bibóvite szombaton megnyílik. — Szives pártfogást kér: Simon Samu, 4156-1 a »Stella« volt cégtársa.

Rókát és más szörmét fest az Unió, Cluj-Kolozsvár

Szűcsöknek árkedvezmény.

1383

Ha gyorsan szeretné, jó tűzifát akar, forduljon a Frenkel-fatelephoz

(volt Janowitz és Taa) Strada Aprilianului (Buzagyó-u.) 13. Telefon 2-90, 4-01, 2-20.

Szomb...
Köz...
Men...
(Uj...
bás...
Szomb...
szár...
egy...
pren...
rend...
Vasárnap...
Lili...
Mér...
Vasárnap...
Göz...
gyö...
szin...
rend...
A másorra...
meg...
Felső...
Kindó: KAD...
Szerte...
Te...
lei...
N...
fér...
k...
Clu...
Befőt...
meg...
Eis...
volt...
Str...
Footba...
Gyerm...
Rövid...
nagy...
A kül...
irtóan...
irtást...
00000...
G...
Str. S...
16. A...
szob...
00000...
749...
TR...
Uj z...
ral...
Tele...
elválla...
részeinek

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat d. u.: A kártyás. (Ujdonság először.)
Község dögában. (Ujdonság másodszer.)
Mennyire tud marha lenni egy férj.
(Ujdonság 2-odszer. Amerikai nagybácsi. (Ujdonság 2-odszer.)

Szombat este: Kabaré-est. (Uj magán-számokkal. Berky Lili és Gózon Gyula együttes vendégjátékával. A földszinten premier-helyárral, az erkélyen rendezes helyárral.)

Vasárnap d. u.: Tavasz. (Operett-repriz. Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával. Mérsékelt helyárral.)

Vasárnap este: A tolonc. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával. Szentgyörgyi István főlépésével. A földszinten premier-helyárral, az erkélyen rendezes helyárral.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztárában

Felolós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ

Hirdő: RADIMA nyomda és hirdővállalat R.T.

Szerkesztőségi telefonszám 977.

Tenis nadrág

lel 260, lüster sacco

Neumann M.

férfi-, fiu- és leánykaruha áruhaza
Cluj, Piata Unirii
Főter 14.

Befőttes és ugorkás üvegek

megérkezik

Eisenstädter Fülöp

volt Lakatos-áruház

Str. Regina Mária v. Deák F.-u. 13.

Footballabda 99— leltől

Gyermekkecsk 350— „

Rövid, kötött és gyermekjáték áru nagyban is kapható. 1358

A külföld legbiztosabb fegyvertípusa megérkezett. Fegyvertípust teljes garancia mellett 00000000 eszközöl 00000000

GRÁTZ

Str. Saguna (Bartha Miklós-u.)

16. A legmodernebb címfestést, szobafestést és mázolás

00000000 elvállalok. 00000000

749 TELEFON 749

1358

TRISKA J. zongora nagyraktára

Uj zongorák raktáron.

Telefon 419.

Elvállalja egy angol, mint bécsi szerkesztő zongorák megromolt vagy hiányzó alkatrészeinek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendelhető. Bartha Miklós-utca 14.

Nagy- és kiskereskedők figyelmébe!

Reclama No. 2032.

Cérna DMC C T I

garantált 400 yardos

G. B. C.

márkájú

fehér hímző Art 10f.
12-től 50-es számig

Art. 97. színes

„ 116. fehér és színes Perlé

„ 200. stoppoló pamut

horgolócérna
30-tól 100 számig

Aida kötőpamut Márta kötőpamut
Mária „ Brunó „

Alsószál (1000 yardos)

Pelot gombcérna (fehér és fekete)

Vagontételekben érkezett Erdély legversenyképesebb importörjeihez

Landesmann és Weisz céghez

az intrai és a G. B. C. márkájú cérnagyarak kizárólagos lerakata

Cluj, Uránia-palota

Kérjen árjegyzéket! — Megrendeléseket postán, utánvétellel továbbít!

Feuerstein J.
textil, kötött és rövidáruház
Cluj, Str. Reg. Maria 12.

Rozenzweig Antal, Cluj (Saját ház)
Széchenyi-tér 38. — Telefon 4—36.

פרטים הנחוצים לזמן תשלום מוזמן
ציית עזרה אנוך דעמי

Héber könyvek és rituális cikkek nagy kereskedése viszont eladóknak gyári árban pontosan szállít. 1321

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontszirt, műtrágyát, szappant, kocsikeféket, gépszirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes húsleves, nyers és olvasztott fagyut.

GUTHÁ. fit fit
Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-1

Parafadugót, pléhkoronadugót, fadugót, staniólvegykupakot, csapellin-folyadékot, üvegcímket hordólemezeket, fecsapot, kénlapot, gelatint, vízahólyagot, acéblombát, parafatalpat (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biol”-keféket, filtergépeket, asbesztet, gumitömölket, horszivattyukat, pezsgődrótháló-lemezt és agrafot, cognacs üvegekhez raffiahálót, szivacsot, önzott tubusokat, pléhdobozokat, szóródugókat (Spritzkorke), demionokat (fontott kosárüveg, valamennyi pincészeti cikket és gépeket a legolcsóbb napi árban.

Kérjen árajánlatot!

6%-os adónyilvántartás) Regstru de personala)

Lloyd 799
Telefon 10—83.

6%-os adó befizetési ürlap havi (Stat)
6%-os adó befizetési ürlap heti (Stat)
Forgalmi adó napló (Regstru Speciala)
Napjegyzék (Nota Zilnice)
Luxus és forgalmi adó blok. 4146-1

BOROS-nyomdában beszerezhető

Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi-u.) 2. sz.

NYUGÁGYAK

kívánatra egyes drbként is bárhova gyári áron szállíttatnak kartámlával, lábrésszel prima vászonnal 250.—, vászon nélkül 150.— lei ellenében 0000

Weisz Kálmán, Oradea-Mare, Nagypiac-tér 10. Telefon 905.

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sas-passage

Ajánlja saját készítményű sérvkötőit, háskötőit stb. Női és férfi övszerek nagyraktára 00000

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi áruk nagykereskedése

Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

S. Eisenstädter & Co

szücs és szőrme nagyáruház. Cluj, C. Viktoriei (Kossuth L.-u.) 2.

1333
Szőrme árukban álladóan nagy készlet!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legnagyobb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lel. Ismételt hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadók hivatalában vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Lelépéssel egy vagy kétszobás lakást keresek esetleg butorral lehetőleg a belváros közelében. Közvetítőt díjazok. Cím a kiadóban.

Használt írógépet keres az ipar és Kereskedelmi Bank Cluj, Deák Ferenc-u. 29. 4161-1

Perfekt német magyar levelező azonnali belépésre állást nyer a Közgazdasági Banknál. 4151-1

Egészséges, 1-2 szoba, konyhás lakást keres uriember, magas lakbért szívesen fizet. Cím: Reclama-nál, Piata Unirei 4. 4158-1

Jól jövedelmező iparvállalathoz 6-700.000 lelei társ keresetlik. Megkereséseket 650 sz. c. jellege alatt a kiadóba kérek. 4081-1

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóüzem
allandóan nagy készlet késznyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. Jelenlegi talp és bocskor ára 65-70 lel. Vagontételnél 5 százalékos kedvezmény.

SÁMSON-BÖRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 3-87. szám.

Máramarosi Takarékpénztár Rt.

Sigethul-Marmatiei (Máramarossziget)

Alapítva 1898.

Telefonszám 114-111.

Távíratcím Máramarositakarék.

Idegen pénzek vétele és eladása.

Átutalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamattal és mellett gyümölcsösítet. Váltakor leszámitolása és ipari vállalatok finanszírozása. 1378

Szalámit postán

utánvét mellett pontosan szállít 1344

Winkler Már & Co szalámigyára

Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér 39. Telefon 12-90.

Árjegyzék és a kívánatra ingyen.

Bőrlábszárvédő

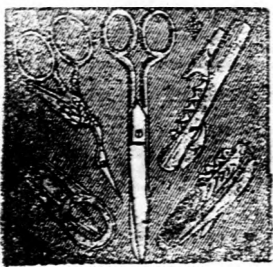
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szijgyártó

Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.

Kereskedőknek árkedvezmény!

Műköszörüs, késes, műszerész

szakmába vágó munkákat szak szerint, vállalom szolid és pontos kiszolgálással

Gajzágó Márton
Cluj, Kintzsi-utca 5.
(Óvár.)

Telefon 494.

Engross.

Figyelem!
10%-al

olcsóbban árusítok, mint minden e szakmában vágó cégek. Ki megrendelését levélben vagy személyesen feladja, azonnal lesz kiszolgálva. Megnemfelelő árukat visszaveszek.

NAGY ÁRUHÁZ CLUJ,

(volt Széchenyi áruház)

Kötött, rövid, papír, norinbergi és háztartási nagy kereskedés.

Figyelem!

Nagy nyári occasio

szenzációsan leszállított árakkal a

DICK
áruházban

Mig a készlet tart:

5500 drb. Női zsebkendő drbja	3-90
5000 dz. 200 jardos la cérna drbja	3-90
15000 drb fejkendő drbja	9-90
15000 „ Flotir törülköző (fodrász)	9-90
5000 pár férfi zokni párja	12-90
20000 mtr. függönyvászon mtr.	12-90
500 dz. kötött selyemnyakkendő	20-90
9000 m. női divatszövet legszabb minták	22-90
8000 mtr. női kelengyevászon	25-90
20000 m. Cosmanos karton 80 szöcs	25-90
20000 mtr. sima angol ingzephir	26-90
12000 m. angol gyémant-nyakcsukló csikos és sz nes	28-90
10000 m. férfi prima ruhavászon	58-90
15000 m. női v. férfi gyapjuszövet	79-90
250 dz. fürdődressz drbja	79-90
3000 drb. férfi kész nadrág drbja	98-90
4000 m. férfi csikos nadrágszövet	124-90

Dick Jakab és Fia
nagyáruháza

Cluj, Str. Reg. Maria 5.

Kadima-nyomda kiadása. Cluj-Kolozsvár.

Speciális hajfestő,
női fodrász és
manicure terem

Galik és Fodor, Cluj

Calea Victoriei 2. (volt Hassuth L.-u.)
Modern hajmunkák,
jutányos árak! 1284

Szállítunk

prompt ab
raktárunk:Reichhold, Flügger &
Böcking-féle kocsi-
zomanc és padló-
lakkokatBeck, Koller & Co.-
féle eseteketSchmincke-féle
művészfestékeketEredeti német gyárt-
mányu Ultramarint,
falzöldet, föld és
vegyifestékeket,
kátrányt, karbo-
lineumotSegesváry és Tsai
festéknagykereskedése
Cluj-Kolozsvár

Coron Blue

(Kékitő kocka), kékitő illatos, tinta,
párna, festék, kálaplakk minden
színből, légyapír süveges, szalagos
és ives. Padlószárgító, garantált
minőség, legolcsóbb ár.

„LUXOR” vegyészeti gyár, Cluj,

Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
Engross engedmény. 1295Szaru-, csontáru-
és csontáru-
gyár Rt. Cluj

1310

Utlevéleket 48 óra alatt láttamoz.
— Felvesz hirdetések
és fényreklámhirdetéseket. Fodításokat
elvégez „RECLAMA”, Piata Unirei
4. I. emelet. 2917-1

UJ KELET

Zsldó ifjúsági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.Erekesztő és ny
hivatali és ny
Cluj-Kolozsvár, S
L. Pop. — BrusAZ UJ Kelet t
szerkesztőség
Kiadókivatal
Nyomda
Héber osztály
Zs. N. Sz.A kéziratok kiz
szerkesztőségnek
szk. — Kézirat
nyomkészen és
betűnk m

V. evfolyga

Besze

Az
nyelMs délelő
Jon Ta. Flore
aki szives volt
és néhány tá
nyilatkozni.— Utan
nizster — be
déli igazság
inspicianci a
néhány órát
máris meggyő
komoly munk
ésítés ideális
és kívánatosn
vár bírói int
daja legyen
szolgáltatási n
— Volt
is, ahol en
talta?— Teme
hatom mind
zettel találko
történt, hogy
esak hogy n
nul, de még
som tudtak
gyon esodálh
után egyesek
tanulásának
taltam. Amil
tam, azt fe
illetőknek n
véleményen
érezék hiány
helyettesiten
tapasztalhatt
állásfoglalás
és az egyhá
nemzetiségi
látnia mind
forumokon
meg kell ho
ságokon
igyekezősüke
titására, elő
tők, azokkal
retorziót, be
a román ny
tanulására
sörén és ne
elemi kíván
Magam is o
viselője vag
váltak rá
kampány id
rul tanultar
ben van m
elsajátításár
az esküt te
kormányzó
később az A
ujított. Ju
és én tulm
tányosság
kormány tá
gel tartozot
tartásért. I
körtamon
mindenféle
lam keret
és a nyelv
rénítés egy
séggel és k
meg fogjuk
románység
mellett ha
példáját lát
bírósiági tis
tasságos i
nevű tisztv
gyon törtér